Svatováclavská

Stráž

List pro katolický lid
Orgán katolických legionářů, jejichpřátel, hraničářů a vojáků v záloze

Redakce a administrace
v Praze II., ulice u Půjčovny 4

Ročník II. | V Praze dne 21. ledna 1938 | Číslo 4

Dr. D. Fr. Polanský:

Předpoklad Československé demokracie

Kdo si pořizoval výstřižkovou sbírku z časopisů o tématu vyvolaném známými novoročními projevy „Venkova", má již jistě pořádnou knihu. Chvála, kterou sklidily „Lid. listy" od celé veřejnosti za své kategorické odmítnutí daného námětu, jest jistě spravedlivá a svědčí, že bylo promluveno ze srdce všem, jimž jde o blaho našeho státu a že těchto jest u nás drtivá většina. Přirozeně že u nás nechceme pěstovati nějaký kult nadprávné národní ani státní totality, jak bychom k tomu leckde za hranicemi našli příklad, ale ovšem proto ještě není nám méně cizím řešení opačné, podle něhož by československý element byl chápán jakožto menšina v Československu. Sílu národního a státního sebevědomí si Čechoslovák nesmí oslabiti a neoslabí, byť si ponechával uvnitř svých státních hranic všechny předpoklady pro šťastný život různým národním menšinám.

Nelamme si hlavu otázkou, zda jakákoli diktatura u nás by vůbec měla půdu, či zda takový státní útvar ať kdekoli má nějaké trvalé vyhlídky. I kdybychom připustili, že ano: tím by ještě ani z daleka nebylo řečeno, že náš československý státní národ – ať už by srovnání jeho kvalit u srovnání s kvalitami jiných státních národů vyznělo jakkoli – byl vůbec přizpůsobitelný plánu přetvořili se v poslušné stádo, jež by bezduchým způsobem bylo ochotno kráčeti za svým beranem. Neutěšené poměry vyvolaly kdysi v Římě diktaturu Cincináta a podobného druhu byly i jiné dějinné příklady. Přítomné diktatury, ať kdekoli, vždy vyplynuly z neutěšených poměrů. U nás však – třeba by nebylo dobře – přece jen je daleko lépe než jinde a zejména lépe než je v sousedních diktátorských státech. Pro nás se zkrátka nic než demokracie ani nehodí a jest státní nutností užíti největší přísnosti proti jakékoli myšlence, jež by se proti ní stavěla.

Tím však zase ještě nesmíme mysleti, že jakákoli demokracie se nám hodí za vzor. Jdeme vlastní cestou a stačíme si. Nemáme zájmu na odnárodnění menšin, jež u nás jsou, ani jinak jim nechceme ublížiti. Ale zrovna tak veliká váha, jakou má v diktaturách slovo vůdce, musí býti u nás ponechána lidu československému, jenž jediný jest u nás suverénem. Ten nad sebou žádného „vůdce" nechce ani nepotřebuje, ale ovšem nepřipustil by též nikdy aby i jakýmkoli jiným způsobem neb z jakéhokoli titulu se s ním o moc kdokoli dělil. Tedy kdo chce cokoli učiniti ve prospěch československého státu, ať nikdy nepouští se zřetele svrchovanost jeho československého lidu.

Smutné následky ubývání porodů

V poslední době se často obírá tisk statistikami a činí tak nejen z ohledů hospodářských a sociálních, jako dříve, nýbrž i z jiných, neméně závažných. Je totiž zjišťováno, že v našem mladém státě ubývá stále více porodů a vůdcové, kteří cítí velikou odpovědnost, se přirozeně zamýšlejí nad důsledky, které může toto ubývání míti pro stát. Učinili tak i před vánocemi, ve svém pastýřském listě naši vdp. biskupové, kteří ukazují příčiny smutného zjevu a zároveň doporučili lék na vyléčení vleklé choroby. Nevyslovili se jen tak bez důvodů, jak svědčí statistika, uveřejněná drem M. Weirichem v posledním čísle „Statistického obzoru", z níž uveřejňují několik čísel.

Za světové války byl velice silný úbytek porodů, který měl za následek pokles v počtu obyvatelstva, takže do r. 1960 proti r. 1930 bude u nás o 250.000 méně 25–29letých a lidí v létech 30–34 bude více toliko o 54.000. Bude tedy v republice za 22 roků o 160.000 lidí ve věku od 25–34 let méně. V témže období ubyde žen 165.888. Republika bude míti tedy více starců než mladých lidí. Kdežto v roce 1930 věková skupina lidí 25–44letých byla o $^{2}/_{5}$ větší než skupina 45–65letých, v r. 1960 bude již vyrovnání, ba dokonce 65letých může býti více než 25letých.

Nejsmutnějším ze všeho je také, že bude stále méně matek, čímž naděje do blízké i vzdálenější budoucnosti se ustavičně zmenšují. Lehkomyslné uzavírání sňatků, snadná možnost rozvodů a další svatby, různé omluvy ukazují na budoucnost málo potěšující. V pastýřském listě bylo uvedeno, že před rokem 1933 nedosahoval počet manželských rozluk 6.000, ale roku 1936 jich již bylo 8.008. Čísla z minulého roku nejsou ještě známá, ale budou ještě vyšší. Počet dětí se přísně omezuje a není tudíž divu, že v mnohých okresech a městech je více zemřelých než narozených. A jak hroznou nemocí je vyhánění plodů, dokazuje názor jednoho lékaře, že počet potratů dosahuje v minulém roce vysokého čísla 195.000.

Všechna tato čísla skýtají do budoucnosti vyhlídky více než smutné, mohli bychom říci, že přímo zoufalé. Pomalu se dostaneme na poslední místo počtem narozených a to nám nemůže býti lhostejné. Je nutno, aby odpovědní činitelé se vážně obírali tímto problémem, který někteří lidé se snaží vylíčit ze stanoviska čistě hospodářského a sociálního, ale který je ve skutečnosti problémem v prvé řadě mravním. A tato rána na těle národním musí být i tak léčena, jinak by se mohlo stát, že budeme zvolna, ale jistě vymírat. Statistiky, které jsou výmluvným svědectvím, to aspoň předpokládají.

Pro splnění požadavků hraničářů

Novoroční projevy předsedy agrární strany a strany sudetoněmecké ve Venkovu vyvolaly živou odezvu ve všech listech koaličních i oposičních stran a posunuly otázky hraničářské do popředí zájmu a všeobecné pozornosti, jak si toho vším právem zasluhují. Novinářskou debatu zahájily Lidové listy článkem o Hitlerismu v republice tak dukladným a ostrým, že i jiné časopisy jej buď doslovně otiskly nebo aspoň citovaly. Lidová strana svolala zástupce hraničářů do Prahy ke zvláštní poradě a ustavila zvláštní „Hraničářskou radu", jejímž předsedou byl zvolen známý hraničářský pracovník senátor Frant. Novák. My ve „Stráži" jsme si hned od počátku vzali za úkol hájiti zájmy hraničářů, ve dvou veřejných schůzích katolických legionářů a jejich přátel v Praze byly i referáty hraničářské, ve kterých tyto zájmy, požadavky i bolesti hraničářů zevrubně byly probrány a vláda i koaliční strany důtklivě žádány, aby nezapomínaly na české lidi v pohraničí. S uspokojením béřeme nyní na vědomí, že Lidová strana všecky naše náměty učinila předmětem své porady a požadavky hraničářů shrnula do resoluce, kterou uveřejnily Lidové listy. Doufáme, že tato resoluce nezůstane pouze na papíře, nýbrž že strana učiní vše možné, aby spravedlivé požadavky hraničářů také byly uskutečňovány. Náš list se dává v této věci straně k disposici a bude na stráži, aby zájem o naše pohraničí novoročními projevy vzbuzený neusnul, aby sliby českým lidem ve změmčeném území dané také byly plněny a tím aby naše pohraničí proti vnitřnímu i vnějšímu nepříteli bylo chráněno a zabezpečeno. Neboť k ochraně hranic nestačí jenom železobetonová skrytá opevnění, jest zapotřebí bdělých strážců proti zrádcům a jejich piklům, jest zapotřebí srdcí zanícených láskou k republice a k národu. Ukažte hraničářům, že na ně myslíte, pomozte jim, aby se nemusili strachovati o svou a svých dětí existenci, upravte snesitelným způsobem existenční poměry státních zaměstnanců v pohraničí, chraňte české živnostníky před bojkotem z druhé strany, dejte nezaměstnaným zaměstnání a výdělek, a hraničáři budou těmi nejspolehlivějšími strážci hranic. Bděli a vždy pohotoví k obraně rádi nastaví svá prsa, aby odrazili jakýkoliv nepřátelský útok. Svému národu a státu my hraničáři zachováme lásku a věrnost až do posledního dechu.

Generál Jan Syrový, padesátníkem

Inspektor čsl. vojska, armádní generál Jan Syrový dožívá se dne 20. ledna padesáti let. Je rodákem z Třebíče na Moravě.

Jako bývalý rakouský důstojník vstoupil jako prostý voják 11. září 1914 do České družiny a s rancem na zádech, s ruskou puškou odešel se čtvrtou rotou České družiny k třetí ruské armádě na frontu.

Na vítězném pochodu ke Krakovu, na trnitém ústupu od Dunajce a Gorlice k Tomaševu a do ruského Polska zúčastnil se ve své rotě nepřehledné řady úmorných rozvědek a těžkých bojů. Za svoji chrabrost v těchto vojenských činech byl vyznamenán křížem sv. Jiří čtvrtého stupně a 18. května 1915 byl za opětné vyniknutí v bojích povýšen na důstojníka.

Se svojí rotou dobýval slávu českým rozvědčíkům u 11., 32., 62. a 88. divise třetí ruské armády, u 74. a slavné 48. divise jedenácté ruské armády, u 2. pohraniční divise a zvláštního výzvědného oddílu deváté ruské armády.

Se 4. rotou stál ve světové válce na ruské frontě u Krakova, hájil Dunajec, bojoval u Gorlice, s ní ustupoval v bojích a stálém styku s nepřítelem přes Jaslo, Rešov, Jaroslav, Tomášov na Cholm, Brest Litevský, na Baranoviče a opět na jih k Cartoryjsku na řece Styru.

Jeho jméno je spojeno s první zprávou, která nese pověst slavných československých rozvědčíků do celého světa: 20. ledna 1916 přináší hlavní stan vrchního velitele ruských vojsk tuto úřední zprávu: „Na jih od Pripjati v rajonu Haluzie naši rozvědčíci, kteří se skládali z Čechů, provedli zdařilou operaci, v níž se zvláště vyznamenal český praporčík Syrový."

21. června 1916 se stal velitelem 7. roty. S ní byl pod Pinskem a pod Kovelem, u Zborova, kde byl těžce raněn nepřátelským granátem. Vyznamenán byl křížem sv. Jiří, řádem sv. Vladimíra, sv. Stanislava a sv. Anny.

Po historickém rozhodnutí předporad sjezdu československého vojska v Čeljabinsku, vystoupiti na ochranu československé revoluce, byl členem vojenského kolegia, které tak úspěšně řídilo operace našich vojsk.

K prvnímu výročí zborovské bitvy byl jmenován plukovníkem a velitelem 2. pluku Jiřího z Poděbrad.

27. srpna 1918 byl povýšen na generálmajora a zároveň jmenován velitelem československého armádního sboru. Tím stal se prvním československým velitelem armády po 300 letech.

Starý voják čsl. revoluce byl moudrým velitelem čsl. vojsk na Rusi, vojáky byl ctěn pro svoji neohroženost a ruským obyvatelstvem vážen pro svoji příslovečnou spravedlnost a demokratičnost.

Zdráv buď bratře generále! Do druhé padesátky přejeme Ti od Pána Boha zdraví a sílu, aby Tvoje práce pro stát, vlast a národ byla požehnaná.

Ústřed. Jednota čsl. legionářů-katolíků.

PŘIHLÁŠKY ZA ČLENA JEDNOTY PŘÁTEL KATOL. LEGIONÁŘŮ BYLY PŘILOŽENY K DRUHÉMU ČÍSLU T. L. POUŽIJTE JICH K AGITACI.

Zprávy ve zkratce

Dr. Stojadinovič v Berlině. Návštěva jugoslávského ministerského přededy, dra Stojadinoviče v Berlíně nás mohla právem znepokojit. Německo dělá všecky pokusy, aby si naklonilo co nejvíce států, a hlavně aby rozbilo Malou Dohodu. Kdyby se mu podařilo jeho dílo, znamenalo by to naše osamocení, kterého si nemůžeme přáti. Netřeba pochybovat, že při návštěvě dra Stojadinoviče bylo jednáno i o tomto plánu, který dnes po událostech v Rumunsku vstoupil do nového období. Jugoslavie, jež se dovedla, ač se to zdálo dříve nemožným, spřáteliti s Italií, může znamenati nejen spojku na ose Řím — Berlín, nýbrž i může býti prospěšná plánům německým pro pronikání na východ. Proto ta slavnostnost, s níž byl Dr. Stojadinovič v Berlíně přijat a proto i to sympatické psaní tisku pro Jugoslavii. Mělo to přivést premiera jugoslavského k tomu, aby sjednal oboustranné úmluvy s Říší, které by neměly význam jen hospodářský, nýbrž i politický. Nestalo-li se tak, je to snad i zásluhou Italie, která i přes své spojenectví s Německem nechce dopustit jeho přílišný vliv na Balkáně. Pro naši zahraniční politiku je však jednání Německa výstrahou.

V sobotu zemřel v Kartusích **P. Fr. Odvalil, básník,** jeden z nejvýznačnějších spisovatelů katolických. Patřil ke skupině kolem „Nového života", do něhož psal i své básně i posílal překlady francouzských básníků, jež měl velice rád, hlavně P. Claudela a Fr. Jammesa. Z jeho děl vynikají hlavně básnické sbírky „Kvetoucí meze" a „Co v duši zaznívalo" a z prosy „Svítání" a „Pět legend". P. Odvalil byl krásnou postavu kněžskou. O. v p.

V Londýně se jedná při návštěvě **De Valery o Irsku.** De Valera, hlava Irska, které před nedávnem si dalo ústavu naplněnou křesťanským duchem, jedná s Anglií o důležitých otázkách, z nichž na prvém místě třeba uvésti problém obrany a sjednocení severního a jižního Irska v jeden celek. Sever Irska patří tudíž stále k Anglii. Dosud měla Anglie v několika irských městech své posádky, které budou odvolány, a Irsko zase dovolí Anglii zřídit několik leteckých přístavů.

V Praze zemřel **Dr. Fr. Mlčoch,** bývalý presidiální šéf ministerstva školství, ve věku 66 let. Pocházel z Určic u Prostějova, před válkou byl úředníkem v rakouském ministerstvu školství a po válce mu byla svěřena organisace národního školství v našem státě. Má velikou zásluhu o hraničářské školství, budoval školy v místech národně ohrožených, kde to jen poněkud bylo možné.

Konference v Budapešti nepřinesla celkem mnoho nového. Podle prohlášení rakouského kancléře dra Schuschnigga shodli se zástupci Madarska, Rakouska a Italie, že je nutná užší spolupráce mezi podunajskými státy, o kterou usiluje i náš ministerský předseda dr. Hodža, a zároveň bylo konstatováno, že je vítána spolupráce s Rumunskem.

Události v Rumunsku. V prohlášení, které učinil ministerský předseda Goga k anglickému novináři, se praví, že stát není fašistickým, nýbrž nacionalistickým, a že pořádek v zemi bude udržen. Osud půl miliónu židů, kteří se do země přistěhovali po válce, je nejistý, a pravděpodobně ji budou musit opustiti. Goga sice mluvil i o tom, že vypíše nové volby, ale je to málo pravděpodobné, spíše se dá soudit na vládnutí bez parlamentu, který ostatně by nedával vládě většinu potřebných hlasů k usnášení.

Ve středu ráno přinesl denní tisk zprávu, že král rumunský vydal dekret, jímž rozpustil **parlament a vypisuje nové volby,** na březen. To by svědčilo, že se Goga cítí velice silným a je si vědom sympatií celé země.

Pronásledování Církve v Německu stále pokračuje, jsou stále zavírány katolické školy, rozpouštěny spolky katolické mládeže a zakazovány katolické listy. V poslední době byl zkonfiskován i Farní věstník diecése berlínské. Před několika dny byl opětně zatčen známý opat, bezhonný hrdina R. Mayer, poněvadž protestoval ve svém kázání proti ustavičnému porušování konkordátu se strany státu. Pastýřské listy biskupů jsou též plny protestů, ale vše je marné. Jsou zatýkáni i věřící protestantští pastoři.

Kytička vděku legionářů - katolíků

V Sedlici u Blatné, byla loni pietně uctěna památka místního rodáka, učitele a hrdiny Josefa Savrdy, mučedníka za svobodu vlasti, poručíka srbské armády a nadporučíka čsl. vojska na Rusi, kde sloužil u dělostřelectva.

Účastnil se neohroženě všech bojů na Rusi. U Orlovky byl jeho čsl. oddíl obklíčen bolševiky, on však velí bratřím aby rychle nasedali do vlaku, on že bolševiky sám zadrží, střídavě střileje ze dvou rychlopalných děl. Vojáci šťastně nasedli do vlaku, on byl však od bolševiků v pravém slova smyslu rozsekán dne 29. září 1918 u Nikolajevky blíže Orlovky. Neutekl z boje, nebyl sobec, ale hrdina, který dal v oběť život a kynoucí mu existenci. Vykrvácel za vlast ranami slovanských Boleslavů v bratrské Rusi.

Podnes vděčně vzpomínají jeho šlechetného dobročinění v Habarticích u Klatov, kde čtyři léta učiteloval, rádi naň vzpomínají bělovlasí tatíci, landšturmáci z Lince, jimž byl láskyplným nadřízeným, jakož i četní legionáři, kterým byl vždy obětavým bratrem. Jsa svobodný, vždy sebe více v šanc vydával, než otce dětí a muže žen.

Na svátek sv. Václava loni zazářil četnými žárovkami ladně bohatým květinovím ozdobený pomník padlých v Sedlci, u něhož byl vybudován svatováclavský oltář, kde nad korunou světcovou vyjímalo se šest vojenských vyznamenání, svědčících o chrabrosti hrdiny: čsl. válečný kříž, čsl. revoluční medaile, řád král. SHS. bílého orla V. tř., pamětní medaile SHS. Spomenica, rumunský pamětní kříž Dobrogea a ruský řád sv. Anny s meči a stužkou.

Slavnostního průvodu do chrámu Páně súčastnili se mimo jiných vojíni 11. pěš. pluku jako čestná stráž k uctění památky tohoto hrdinného příslušníka čsl. armády, pět hasičských sborů z okolí se svými čelnými veliteli, okresní hejtman Lapáček z Blatné s chotí, hrdinův bratr, italský legionář se třemi syny, zástupcové četnictva a nepřehledné řady osadníků z místa i okolí. U pomníku po vojenské poctě neteř rekovného strýčka Marie Savrdová přednesla báseň „Strýčku drahý", Věra Vainarová „Padlým hrdinům", načež duchovní správce vřelými a nadšeným slovy ocenil činnost a hrdinské činy místního rodáka — mučedníka, věrného ctitele sv. Václava. Slzy perlily se v očích i starých válečníků, když líčeny byly hrdinné činy a hrdinná smrt šlechetného a chrabrého Savrdy. Po litaniích za zesnulého hrdinu následovala modlitba k sv. českým patronům za všechny hrdiny za svobodu, za národní budítele a za padlé vlastence, načež obětována byla za hrdinného rodáka mše sv., zakončená chorálem sv. Václave, Bože cos ráčil a státní hymnou.

Setlelé srdce tohoto velikého Čecha a idealisty, který dal za vlast existenci, pohodlí, budoucnost i život jistě tam v Rusku zachvělo se radostí nad vzpomínkou tak krásnou a nad tak velkolepým projevem vděku. Bude se mu tam v širé dálavě spáti jistě klidně, když ač sešel z očí, nesešel z mysli, ale stal se příkladem vzorem činorodě prakticky tak účinně projevené lásky k drahé vlasti všem rodákům.

Kéž Bůh, Vládce nejspravedlivější odplatí mu tu nezměrnou oběť života v říši milosti a jasu. — M. K. —

Vládní krise ve Francii rozřešena

Když se před půldruhým rokem po volbách ujala vlády lidová fronta a ministerským předsedou byl jmenován socialista Blum, čekalo se, že za několik týdnů se Francie zhrouti pod finanční tíží. Nestalo se tak, ale finance byly zatíženy více než bylo zdrávo. Blum vládl několik dnů přes rok a jeho nástupcem se stal radikální senátor, Chautemps, mající jistou autoritu i v pravicových kruzích a za ministra financí byl povolán Bonnet, který byl velvyslancem ve Spojených Státech a byl znám jako odbornik. Podařilo se mu nashromáždit do státní pokladny větší dávku a i vyrovnat rozpočet. Byli zde však komunisté, kteří nemohli potřebovat klidný vývoj a Chautempsova vláda byla svržena.

Blum, který koketuje s komunisty, a který byl ochoten provádět jejich požadavek kontroly měny a sestátnění veškerého hospodářství, chtěl sestavit vládu, ve které by byli i komunističtí ministři. Francie má však zdravé jádro a proto Blum ztroskotal. Konečně se podařilo Chautempsovi sestavit novou vládu, opírající se zřejmě o strany centra i pravice, i když nemají ve vládě své členy. Z 20 ministrů je 18 členů radikální strany a 2 jsou členy republikánsko-socialistického sjednocení.

Nová vláda znamená když ne rozklad, tedy aspoň začátek rozkladu Lidové fronty. Neosvědčila se, a připravila zemi dosti zklamání. Stávka stíhala stávku, půjčka byla uzavírána za půjčkou a v hospodářském směru je dnes situace málo záviděníhodná. Podařilo-li se Bonnetovi jakž takž dát státní finance do pořádku, bylo to proti vůli Lidové fronty, a není divu, že podmínkou socialistů pro spolupráci s radikály bylo, aby nebyl ministrem financí Bonnet. Nová vláda bude míti proti sobě komunisty a část socialistů s Blumem v čele, ale má zase sympatie ostatních stran, nespokojených s dosavadními experimenty. Když připustíme, že nebude míti dlouhé trvání, přece znamená zásadní změnu k lepšímu.

Odhady zbrojení — nejdůležitějších evropských států v milionech Kč:

	1933	1936	1937
Francie	17.730	20.400	25.000
Anglie	16.400	23.140	56.800
SSSR.	7.870	89.600	168.000
Německo	5.940	56.000	70.000
Italie	8.040	6.000	7.200
Polsko	3.880	6.000	7.000
ČSR.	1.710	2.000	3.600
Holandsko	1 295	1.600	1.920
Rumunsko	780	1.400	1.670
Jugoslavie	1.060	1.440	1.680
Švýcarsko	600	792	960

Statistika legionářů

Legionáři stárnou, hlásí se důsledky válečných útrap, hladu, bídy a útisku v zajetí, projevují se vleklé choroby, předčasná úmrtí. Je nutno něco pro tyto potřebné dělati. Panuje mylný názor, že legionáři jsou šmahem přijímáni do státních a veřejných služeb. Není tomu tak, je potřebí často protekce a zákroků, aby mohl býti některý umístěn. Z celkového počtu 100.000 legionářů bylo přijato asi 20—25.000, asi 40.000 jich má své postavení a 20.000 jest dělníků z velké části pro své stáří a choroby nezaměstnaných. V letošním roce, kdy budeme oslavovati 20 let svobody a samostatného státu bude nutno řešiti také zákonité postavení legionářstva. Aby byl zmáp přesný stav, bude provedena dotazníková akce. Na anketě všech leg. organisací svolané Kanceláři legií za předsednictví br. vrch. odbor. přednosty Danielovského byly tyto věci všechny probrány. Dotazníkovou akci provede kancelář čsl. legií za pomoci úřednictva stát. statistického úřadu a prováděním budou pověřeny okres. úřady a četnické stanice, aby byl zjištěn přesný stav. Materiál bude zpracován do konce května a výsledek předložen p. presidentu republiky, vládě a sněmovnám. Naši organisaci zastupovali bratři Foltín a Křiklava. —jvk—

Boje v Číně sice poněkud polevily, ale asi ne na dlouho. Myslelo se, že Japonsko vypoví Číně válku a velvyslanec jeho byl již z Číny odvolán. V posledních zprávách se však praví, že Japonsko i Čína jsou ochotny jednat o mír, ovšem velkou překážkou je Čankajšek, skutečný vládce Číny, který nechce svolit, aby Číně byly nadiktovány ponižující podmínky.

Oslavy 20. výročí bitvy u Bachmače. Pěší pluk „Hanácký" uspořádá v březnu 1938 oslavy 20. výročí bitvy u Bachmače. Oslavy budou současně sjezdovou manifestací všech příslušníků střel. pluku „Hanáckého" i těch příslušníků pluku, kteří se súčastnili bojů za republiku na Moravě, Těšínsku a Slovensku. Bude uspořádána výstava památek na boje pluku v Rusku a vydána pamětní kniha o bitvě u Bachmače, jakož i album fotografií příslušníků střeleckého pluku „Hanáckého" na Rusi.

Zajímavé drobnosti

Úprava hrobu čs. legionářů v Charbině.

Péčí a nákladem Památníku osvobození v Praze a za součinnosti konsulátu ČSR. v Charbině na Dálném Východě, v čele s generálním konsulem Hejným, byl vybudován v hlavním městě Mandžuska pomník padlým a zemřelým legionářům. Slavnostní odhalení pomníku bylo spojeno s oslavou 19. výročí čs. samostatnosti a aby této pietní slavnosti mohli se zúčastniti též příslušníci čs. kolonie v Charbině stalo se tak dne 31. října 1937. Pomník byl postaven na Charbinském pravoslavném hřbitově na místě, kde byl pohřben poručík I. pluku Jaroslav Chládek. Vysvětlil jej charbinský arcibiskup pravoslavné církve Nestor. Dostavil se též francouzský konsul Revnaud, dále zástupci jugoslávské kolonie a mnoho ruských emigrantů. Za čs. legionáře z Charbina promluvil V. Pensa a položil jejich jménem kytice se stuhou a nápisem: „Našim hrdinům čs. dobrovolci v Charbině". Za charbinskou čs. kolonii mluvil pak Pavlica, správce Baťových prodejen v Mandžusku, položil věnec jménem kolonie se stuhami v národních barvách a slíbil, že mladý čs. dorost převezme v ochranu a péči pomník a bude se starati o tuto památku. Na pomníku jest ještě prázdná deska, kde budou později vytesána jména čs. legionářů, odpočívajících na hřbitovech na stanici Mandžurie, v Chajlaru a Pograničnoj.

Této pietní slavnosti vzpomněly též pěknými články některé charbinské časopisy a uveřejnily při této příležitosti stati o čs. republice a fotografie presidenta republiky, předsedy vlády dra Milana Hodži a zahraničního ministra dra Kamila Krofty.

Státní lesy v číslicích: Celková výměra státních lesů v ČSR. obnáší 1 milion ha s ročním dřevním výnosem v historických zemích 4 m³, na Slovensku 3 m³, a na Podkarpatské Rusi 2 m³ z jednoho ha. Poněvadž pak rozloha státních lesů je v uvedených zemích asi stejně rozdělena, rovná se průměrný roční výnos státních lesů 3 m³ na 1 ha. Průměrný odhad těchto rozlehlých komplexů jest Kč 2.000.— pro jeden ha, tedy Kč 2 miliardy. Za posledních 7 roků projevuje se průměrná ztráta 40 milionů ročně, ovšem s povinným úročením hodnoty lesů 3%, pak nejméně 100 milionů Kč ročně. Za zmínku stojí, že správní náklady ústředního ředitelství a 12 ředitelství pobočních obnášejí 45 milionů Kč, tedy zatěžují 1 m³ výnosový částkou Kč 15.— a jeden ha pak ročně Kč 45.—

PŘEDPLATNÉ LETOS ČINÍ 24 Kč, MOŽNO VŠAK JE ZASÍLATI POLOLETNĚ PO 12 Kč I ČTVRTLETNĚ PO 6 Kč.

Orelský dokument našeho osvobození vydán byl se souhlasem Ústř. rady Orla tiskem v krásné diplomové úpravě nákladem vldp. Ant. Zamazala, katechety v. v. v Mariánských Horách. Dílo velmi krásné obsahuje skutečné doklady o účasti Orelstva v legiích, ať již z citátu časopisu Čechoslovan, vydávaného pro ruské Čechy, neb z výroků samého hudinného plukovníka Švece a dalších. Umělecky vypravené tableau jest krásnou ozdobou jak našich orloven, tak i spolkových místností a kanceláří. Cena 5 Kč jest skutečně minimální a doporučujeme proto k hojnému objednávání.

Životopis velebné matky Antoinetty Chotkové, „sluníčka" svých milých trpitelů, jak ji tak rádi nazývali a „květinky svatostánku", jejíž hluboká vnitřní hodnota zajisté napiní každého nadšeným obdivem. Vincentinum může býti opravdu hrdo na vzácný, skrytý skvost jejího požehnaného života, tolik bohatého láskou a milosrdenstvím, ale považuje takřka za svatou povinnost, aby jeho blaživé, teplé paprsky pronikly i na veřejnost a zahřály všechna srdce, jež touží po pravé, ideální lásce k bližnímu. Jest přesvědčeno, že knížečka vykoná své poslání, neboť zřejmé požehnání Boží musí býti s dílem, které jest tak nevýslovně drahé, jako vzácná památka na tu, jež nedovedla zde na zemi jiného rozsévati než štěstí v duších trpících!

Kniha obsahuje 50 přiléhavých vyobrazení a jest provedena vzorně a pečlivě. Aby uhrazeny byly aspoň výlohy spojené s jejím nákladem, jest cena velmi mírná, Kč 15.—. Adresa objednávek: „VINCENTINUM", Praha. Břevnov (č. tel. 405-48, čpsp. 14.192).

HRANIČÁŘ

Teplice-Šanov

Společenský ples sdružených katolických spolků v Teplicích-Šanově bylo nutno o týden odložiti a koná se nyní definitivně v neděli, dne 6. února 1938 v městském Lázeňském domě. Protektorát plesu s nevěstí ochotou převzali vzácní přátelé hraničářů, vdp. Václav Bušil, bisk. notář a předseda záložny „Hermes" z Meziříčí v Č. a slovutný pán JU a PHDr. Dionysius Polanský, advokát a zemský předseda Ústřední Jednoty čsl. legionářů z Prahy.

Jest nyní povinností všeho členstva vyvinouti co možná nejhorlivější činnost agitační a vynasnažiti se, aby ples náš co nejčetněji byl navštíven a svým průběhem i úspěchem aby uspokojil návštěvníky i pořadatele. Proto schuti do práce pro zdar našeho plesu.

Organisační zprávy. V úterý, dne 11. t. m. konal místní odbor katolických služebných a pomocnic v domácnosti výroční valnou hromadu za slušné účasti členek a hostí. Po přečtení zpráv, z nichž bylo patrno, jak intensivní byla činnost odboru v uplynulém roce, promluvil náš duchovní rádce, vdp. V. Mlejnek. Navázal na pastýřský list njd. pánů biskupů o úpadku rodinného života a přesvědčivými slovy mluvil o podmínkách šťastného manželství, o manželství svátostném a nerozlučitelném a o přípravě k němu. Nabádal dívky k opatrnosti při volbě budoucího manžela a k životu dle Božího zákona v manželství. Jenom když manželé budou věrni Bohu, budou také věrni sobě a budou spokojeni a šťastni. Hojný potlesk odměnil slova řečníkova. Předsedkyní zvolena byla opětovně sestra Šuberlová, místopředsedkyní s. Novotná, jednatelkou s. Šeflová, pokladnicí s. Iblová. Za delegátku na valnou hromadu do Prahy vyslán odbor sestru Jindrovou. Po projednání volných návrhů skončila předsedkyně valnou hromadu s přáním mnoha zdaru další činnosti.

Jak chrání Němci svůj majetek, aby se nedostal do českých rukou? Spolek německých střelců nemohl udržeti svůj majetek, sestávající z restaurace se dvěma velikými sály, ze zahrady a velikého pozemku, na kterém byla střelnice a odbývaly se veliké podniky, tábory, lidlovačky, slavnosti a j. Budova jest schátralá, hostinec nevýnosný, celý objekt předlužený. Dluhy dostoupily konečně takové výše, že penězní ústavy jako věřitelé hrozily dražbou. Marně nabízel spolek svůj objekt ke koupi městu i jiným zájemcům za pouhé převzetí dluhů, ně přece se vyskytl někdo, kdo byl ochoten spolku pomoci. Ale tento někdo byl český stavitel architekt Vavrouš z Prahy, který chtěl celý pozemek rozparcelovati a postaviti na něm kolonii rodinných domků. Tu teprve se probudilo národní vědomí Němců. Německý majetek nesmí se dostati do českých rukou. Věci se ujal „Bund der Deutschen", vydal provolání ke všem místním německým spolkům a v právě uplynulém týdnu konala se ustavující schůze nového spolku německého spolkového domu. Spojenými silami zaplatí německé spolky dluhy a převezmou „Střelnici" do svého vlastnictví.

Pohyb obyvatelstva. V uplynulém roce 1937 narodilo se v naší farnosti 709 dítek (v r. 1936 634), zemřelo 688 osob (656), oddáno bylo 150 (169) párů. Do církve se vrátily 64 osoby, z církve vystoupilo 145 osob, z těch 27 zůstaly bez vyznání, 116 přestoupily k německo-evangelické církvi. Z uvedených čísiic jest patrno, že odpadlické hnutí na české straně se zastavilo, tím více však zásluhou Henleinova hnutí se šíří mezi Němci. Nejlepší důkaz toho, že toto hnutí jest právě tak církvi nebezpečné jako Hitlerismus v Německu.

Přinesli jsme již svým čtenářům zprávu, že mají býti zbourány 4 domy přiléhající k děkanskému kostelu, aby byl uvolněn provoz v ulici Lázeňské a Kostelní. Aby bylo zjištěno, nebudou-li těmito pracemi ohroženy základy chrámu, konala se zvláštní komise, jíž se zúčastnili zástupci města, děkanského i patronátního úřadu. Komise nechala otevříti i hrobky, které se nalézají pod kostelem, a shledala, že pod sakristií jsou rakve kovové, vykazující stopy násilného páčení asi z dob válečných, s českými nápisy a s tělesnými pozůstatky členů rodu Wchinic a Vršovců, kdežto na druhé straně chrámu nalezeny byly rakve dubové s nápisy již německými a s pozůstatky členů rodiny Clary-Aldringen, v jejíž držení dosud jest zámek i patronát. Dle historických záznamů pochází teplický děkanský chrám již z 11. století, byl založen původně v románském slohu řeholnicemi od sv. Jiří v Praze, které tu měly svůj klášter, v nynější podobě byl restaurován před 200 lety. Komise uznala, že odstraněním starých domů kostelu nehrozí žádné nebezpečí, jen patronátní úřad projevil ještě určité pochybnosti a žádá od městského stavebního úřadu bezpečné záruky, které budou poskytnuty.

Bílina

Pohyb obyvatelstva. V roce 1937 narodilo se u nás 100 dítek (v r. 1936 87), zemřelo 104 (102) osob, oddáno bylo 58 (48) párů. Smutná čísla, uvážíme-li, že kolébek jest méně nežli rakví, počet zemřelých větší než počet narozených.

Trmice u Ústí n. L.

I my hraničáři trmičtí máme z toho radost, že jsme se dočkali časopisu, který bude uveřejňovati naše zprávy a hájiti naše zájmy. Dnes zatím sdělujeme členářům Svatováclavské Stráže, že naše Lidová organisace nezahálí. Konáme schůze, získáváme stoupence a rozšiřujeme katolický tisk, nyní i Sv. Stráž. Podařilo se nám také získati pro katolické hnutí značný počet jinochů a dívek, ale poněvadž mnozí z nich ještě chodí do Sokola, ustavili se zatím jako skupina katolických skautů. Vůdcem jejich jest neunavný br. Adámek. Doufáme, že v brzké době bude nám možno z nich utvořiti čilou jednotu orelskou. Jen spolkové místnosti se nám nedostává. Schůze musíme konati v německém hostinci, kde nás jen z milosti trpí a často jen kuchyň ke konání schůze nám ponechávají.

Zpěv nacvičujeme a zkoušky konáme v soukromém bytě. Šetříme korunku ke korunce, i pozemek jsme si již zajistili, abychom si mohli třebas jen skromný, ale přece náš vlastní dům postavili. Jest u nás opuštěná sklárna Krutiš a spol., veliký objekt s prostranými místnostmi a s rozsáhlými pozemky. Pokud jest nám známo, nehude se v této sklárně v dohledné době pracovati. Snad by majitelé sklárny mohli nám za mírných podmínek pronajati spolkové místnosti i pozemek pro cvičiště? Tím radostněji a úspěšněji bude potom naše práce.

Litoměřice

Naše orelská jednota prožívá vleklou krisi, která ohrožuje i samo trvání jednoty. A přece právě nynější doba, kdy se chystá provádění zákona o branné výchově, jež podle zákona má býti svěřena i Orlu, jest nejvýše třeba, aby Orel stál všude na výši a neseslaboval se osobními rozmiškami. Bratři a sestry, vzpomeňte na našeho nezapomenutelného vůdce + Msgra A. Ribigra, nad jeho rovem urovnejte své spory a z úcty k jeho památce podejte si ruce k další svorné práci pro nový rozmach Orla a celého katolického hnutí v našem městě.

Naše krásné hory

Naše hory, Krušné hory jsou krásné v létě i v zimě, jen když jest počasí poněkud obstojné, to znamená když není zrovna veliká pliskanice a chumelenice. Nedivím se, sta a tisíce lidí, jak přijde sobota a neděle, popadnou lyže a ujíždějí do hor. Tam se to jinak dýchá, než dole v údolí, kde uhelný plyn člověka dusí, po bělosněžných pláních vesele se to jezdí sem a tam, v zasněžených lesích uvidíte nádherné scenerie, kouzelné lesní zámky. Vymrzlí, vyhladověli zapadnete potom do tepla horské restaurace, kde se zahřejete číškou horkého čaje, sníte krajíc domácího chleba s máslem, a zotaveni, posilněni vracíte se do svých domovů, škol a kanceláří, abyste se zas celý týden těšili na hory. Naše Lidové listy přinesly rozhořlený článek proti prodloužení pololetních prázdnin, které mají školní mládeži poskytnouti příležitosti, aby se mohla oddati zimnímu sportu. Nesdílíme toto rozhořčení a nesouhlasíme také s požadavkem, aby příslušný výnos byl odvolán. Není zajisté důvodu, proč by velikonoční svátky nemohly býti zkráceny o několik všedních dnů, spíše bychom se přimlouvali, aby byly zachovány svátky svatodušní od soboty do úterka včetně, protože tyto již zase připadají do nejkrásnější doby roční, kdy každý rád okřeje pobytem ve volné přírodě. Ale dopřejte naší mládeži několikadenního pobytu v horách k pěstování zimního sportu o pololetních prázdninách. U nás v pohraničí není zimní sport privilegiem jen nejbohatších, i nejchudší děti mají dnes již sáňky, brusle, lyže a těší se na každý den, kdy jest jim dovoleno vyjít si do hor. A radost mají i chudí horalé sami, když chudý jejich horský kraj ožije přílivem cizinců, kteří jim přinášejí výdělek a výživu. A nemyslíte, že jest to i v zájmu státu, když zvláštní vlaky na týden přivezou do našeho zněmčeného kraje tisíce českých návštěvníků, když české i německé boudy po celý týden budou se ozývati českým hlaholem, když Němci československti i říšští budou nuceni si uvědomiti, že i ty Krušné hory jsou součástí naší české vlasti a sice jednou z jejích nejkrásnějších perel?

Roudnicko-Libochovicko

Bylo a jest jistě opravdovou radostí všech uvědomělých katolíků, že prosperita našich hospodářských podniků zvláště v poslední době vzrůstá. Tak na př. Sběrna a platebna záložny „Hermes" zaznamenává značný přírůstek vkladů, které vstupují do dalšího milionu. Taktéž po stránce úvěrové, jakož i v jiných obchodních odvětví překročila sběrna o mnoho více léta minulá. Taktéž Zemědělské nákupní a skladišní družstvo po získání komisionářství den ode dne obchodně stoupá a tržba nejen na obilí, ale i jiné produkty za minulý rok značně stoupla. I Národní pojišťovna nezůstala pozadu a velmi pěkně zakotvila tak, že výsledky obchodní i organisační jsou skvělé. Jen v samotné Roudnici a okolí získáno přes 900 domů do pojištění vyjma celé řady ostatního pojištění. Také katolický tisk pochopením katolíků našel velké porozumění a jeho odběr v Roudnici n. L. i okolí dosáhl nejvyššího čísla od doby popřevratové. Totéž můžeme s radostí konstatovati i u katolických spolků, mezi nimiž zvláště Orelstvo zaznamenává nejen veliký přírůstek činných členů, nýbrž i dětí, které se do Orla v poslední době hojně hlásí. Dne 2. ledna sehrála Skupina katolické mládeže v restauraci Říp divadelní představení „Jesličky". Hra tato byla na náboženském podkladě a velmi pěkně ze režie pana Legnera byla všemi herci sehrána i vypravena. Jen víc mládeži podobných krásných večerů. Dne 6. února konají se bude oblíbený lidový ples v sále Pivnice. Každý rok jest ples lidovců naplněn do posledního místa a proto nechť ani roku letošního nikdo neschází.

Co se povídá: Povídá se, že ještě žádné neoschla na nových domech postavených obcí za podpory státní omítka a že již prý radniční klika obsazuje levné byty osobami sociálně silnějšími. Mělo se za to, a dle našeho názoru mají se tyto levné byty v prvé řadě obsazovati rodinami, jejichž příjem neobnáší více jak 7.000 Kč ročního příjmu, ale již dnes se po Roudnici tvrdí, že ačkoli jest těchto rodin zde nadbytek, obsazují se byty ty rodinami, které mají i přes 11.000 Kč ročního příjmu. Tímto postupem se zdá, že by se pomáhalo na straně jedné k uvolnění levného bytu ve starých domech a na straně druhé k levnému obývání na účet těch, pro které vlastně celá akce postavení nových domů byla vyvolána. Není-li tvrzení roudnické veřejnosti na místě a zakládá-li se na mylných informacích veřejnosti, žádáme radniční kliku za prominutí, avšak je-li tvrzení veřejnosti pravdivé, žádáme v zájmu sociálně nejslabších o zjednání nápravy, tak aby zase nerozhodovala politická legitimace na účet všeho poplatnictva.

Vikariátní katolická součinnost či akce konala v neděli 9. ledna t. r. poradu v sále kláštera kapucínů od 2. hod. odpoledne. Z ústředí pražského zavítal vikariátní zpravodaj p. Karel Řezníček, který vyložil, jak se katolická součinnost má vésti podle okolností každé farnosti, jaké výkazy je třeba posílati do ústředí a jaké odbory – hlavně dobročinný mají se zaváděti. Debatou se názorně zjistilo, že katolická součinnost byla již za apoštolů v činnosti, jak ukazují listy sv. Pavla k Římanům kapit. 16 a k Filipenským kapit. 4. Zastoupeno bylo osm farností. Někteří zpravodajové čili jednatelé místních akcí skládali při tom slib svědomitého katolického vedení svých akcí. Roudnická součinnost se na konec radila, kolik dětí školních má se letošní zimu podělíti šatstvem nebo obuvi.

Dominik Matějka

Z Rakouska ke Slovanům

(Pokračování).

Za několik dní dostali jsme slámu, ale pšeničnou, krátkého stébla, tvrdou jako dráty a ještě jí bylo málo.

Ob den přicházeli noví zajatci z fronty. Brzy byli zde zastoupeni všichni národové Austrie a Srbové měli pro všechny jedno jméno „Švába". Třetí týden přišlo asi 100 zajatců vesměs Jihoslovanů od uherské domobrany, chlubili se, že přeběhli a byli ve frontě od prvých dnů války. Noví zajatci neměli kam si lehnouti a když jsme my byli v práci, vyspávali na našich místech a tak nám nasadili vši. Pak v každé poledne místo odpočinku prohlíželi jsme košile.

Večer besedovalo se v kroužku známých. Kamarád Hevele z Vršovic měl zvláštní naději, že do Vánoc vše skončí.

Jednou při práci vyslechl jsem hovor dvou „čičů", jeden z nich reptal již na válku a řekl: „Čtyři roky již trvá válka a ještě čtyři roky potrvá." Tato slova zněla mně stále v uších, a čím déle válka trvala, tím častěji vzpomněl jsem na starého „číču".

Psali jsme často domů, ale odpověď nepřicházela a peníze, které ještě kdo měl, rychle ubývaly, neb cestou na nádraží bylo možno koupiti různé zboží, hlavně ovoce. Vozili jsme též těžké bedny nábojů do pevnosti po šinkách, zde jsme viděli naše důstojníky. V pevnosti jest zbrojnice a jiné dílny, jinak ovšem je to pro moderní válčení objekt bezvýznamný.

Tak utekl první měsíc v zajetí.

Dne 10. prosince 1914, před polednem odcházeli jsme na velké nádraží a zde čekali za velké zimy do večera na vlak. Stráže nás nerozdělily a když vlak přijel, nastala tlačenice do vozů tak, že jsem byl odtržen od našich Čechů a dostal jsem se mezi Chorvaty a Maďary a bylo nás ve voze 50. Seděl jsem na zemi, maje kolena u hlavy, s jedné strany mačkal se na mne Maďar, s druhé Chorvát a oba stále nadávali a hrozili bitím. Nás Čechy neměli ani ti ani oni v lásce, zvláště Srbochorváti si počínali jako doma. Ráno otevřela stráž dveře a poslala několik mužů do jiného vozu, teprve se uvolnilo místo. Kol desáté hodiny přijeli jsme do Kumanova, kde jsem si prohlédl významné bojiště z války srbsko-turecké. V poledne byla delší zastávka ve Skoplji a ke čtvrté hodině vystoupili jsme ve Velesu. Pohled na toto městečko od nádraží jest překrásný. Na úpatí vysokých skal, po obou březích Vardaru, červenají se malé domky, jako by s karet, jeden nad druhým. Teprve zblízka je viděti, že mnohý z nich jest opuštěný a že nemá v oknech ani kousek skla, ba v mnohých nejsou ani rámy okenní. Tyto domky jsou opuštěné od srbsko-bulharské války a patřily bulharským důstojníkům v záloze. Po přespání ve velkém skladišti, dostal každý dva chleby asi po kg, načež nastoupili jsme pěšky cestu do Bitolje (Monastýr) po silnici měřící 90 km. Přes to, že nadcházeli jsme pěšinami, trvala cesta 3 dny. Za celý den nepřišli jsme na vesnici, jedině noc přespali jsme v „kůči", kterou profukoval vítr se všech stran.

Druhý den vystupovali jsme po neschůdném chodníku na vysoké pohoří zvané „Bobůna", na jichž vrcholkách byl sníh a led. K večeru došli jsme nejvýše. Mraky a páry válely se u našich nohou. Silnice tvořily zde serpentinu a tak i dolů sestupovali jsme neschůdnou cestou, kterou místy i voda zalévala. Teprve dole přišli jsme zase na silnici již po tmě. Pozdě v noci šli jsme úzkou ulicí Prilepu, přišel hoch prodávající pečivo, provolával „Nazdar vojáci". Ptám se jej, kde se tu vzal a tu odpovídá: „Já prodával v Praze u Prašné brány cukrovinky. Tento člen rodiny Pefkovičů dal mně čtyři placky asi jako vdolek a utíkal dále. Po dobrém, posilujícím noclehu, dostal každý jeden chléb.

Byla neděle 14. prosince 1914, když jsme vyšli, majíce před sebou rovinu asi 10 km vroubenou vysokými horami. Zde byla úzká políčka, na nich krásně urostlé osení. V poledne byl odpočinek u hostince na samotě, jediné to budovy na cestě do Bitolje 39 km dlouhé.

Cesta za tmy byla nekonečná. Teprve když jsme zaslechli zdáli pískání vlaků, poznali jsme, že blížíme se k cíli.

(Pokrač. příště.)

Jak se vraceli . . .

Již dávno zmlknul rachot strojních pušek a děl na frontách světové války, na východě, západě i ve středu Evropy. A bylo-li ještě slyšet tu a tam výstřely pušek a výbuchy ručních granátů, byl to hlas domácí revoluce v sousedních státech, do níž již naši lidé — až na vnitřní poměry Ruska — nezasahovali.

Vojáci se vraceli ke svým občanským povoláním, zmořeni a uštvani čtyřletým strádáním v zákopech a na frontách. Vraceli se, ale ne všichni. Mnohé z nich přijala cizí země do svého klína, vedle vlastních synů, daleko od hranic české země, a mnozí si teprve probíjeli cestu do vlasti po nekonečné trati sibiřské Magistrály.

Až přišel rok dvacátý. Rušti legionáři, po dlouhém strádání na cestě, téměř kolem zeměkoule, vraceli se domů.

Vzpomínám jednoho z nich, který byl prohlášen nezvěstným, dávno o něm vyprávěli kamarádi z městečka, kteří byli u téhož pluku, jak ho viděli na nositkách beznohého. Jiný zase viděl, jak ho bolševici zajali a se vší určitostí popravili atd. . . . Žena a dvě dítky doma . . . Přijel-li některý ze známých z městečka i z okolí, ihned k němu běžela, zdali neviděl neb neslyšel o jejím muži. — Většinou dostávala informace málo potěšitelné.

V chaosu takovýchto zpráv, jednoho dne se objevil muž v uniformě ruského legionáře, na prsou řadu vyznamenání. Ač teprve něco málo přes třicet let přešlo přes jeho statnou postavu, přece se poněkud sklonila a vrásky na čele, prošedivělé vlasy a hul, o níž se opíral po nemoci, to bylo vše, — mimo sebevědomí a pocitu radosti — co si přivezl z Ruska.

Vyprávěl jenom tehdy, bylo-li někým tázán. Stroze a jasně. Ale často si stěžoval, jak byl v krajském městě upozorněn, že se žena znovu provdala a aby raději domů nechodil. Jenom touha, aby spatřil děti a rodiče, jej přivedla až domů. Bylo mu záviděno, jako všem těm, kteří ve chvíli nejdůležitější věděli, kde je jejich místo, ač nemohli tušiti, vrátí-li se někdy nebo ne.

Byla jim záviděna ta hrdinná epopej, ta gloriola, ta síla ducha již tehdy v dobách popřevratových, a proto není divu, když dnes téměř po 20 letech, se najdou živly, jež se specialisovaly na pomlouvání našich legií, a jež se snaží zásluhy těchto lidí stůj co stůj zmenšiti.

Legionáři ubývají, v důsledku svých útrap rychle mřou, jejich duch a idea však nevymře. Dnes jsou tady přátele legionářů, kteří převezmou odkaz našich legií a předají jej generacím příštím, ať se to komu líbí nebo ne!

J. S.

Peněžní ústavy a sirotčí jistota vkladů

Obzvláštní smysl našeho národa pro spořivost a zabezpečení tak svého stáří a případně budoucí hospodářský základ pro členy vlastní rodiny, dal vyrůsti nejen v historických zemích, ale i v celé oblasti našeho nově vybudovaného státu, velkému množství peněžních ústavů — spořitelen a záložen, jež se souhrnně nazývají „lidové peněžnictví" a jsou jakýmsi protikladem bank, hlavně pak svými obchody a správou. Jádrem jednotlivých ústavů v lidovém peněžnictví jest jejich nevýdělečnost a všeobecná prospěšnost.

Lidové peněžnictví dělí se na spořitelny, okresní hospodářské záložny, občanské záložny, živnostenské záložny a záložny různých pak jednotlivých skupin a korporací. O dozor nad těmito jednotlivými složkami lidového peněžnictví dělí se podle jejich zájmových sfér: ministerstvo vnitra, obchodu, zemědělství a financí.

Vzhledem k nadpisu této úvahy zajímají nás z lidového peněžnictví 2 složky, jejichž význam v lidovém peněžnictví nemůže býti přezírán a sice: spořitelny a okresní záložny hospodářské.

Poslání spořitelen jest vždy rázu místního a jsou jakýmsi privilegiem mezi ostatními peněžními ústavy tím, že vklady spořitelen požívají tak zvané sirotčí jistoty, t. j. právo přijímati vklady pozůstalostí až do úplného jejího projednání, přijímají nejvyšší podání z dražeb až do skončeného rozvrhového roku, sirotčí penize, atd. — prostě t. zv. soudní deposita — tedy peníze, které by za jiných okolností byl nucen soud spravovati.

Spořitelny jsou spravovány místními občany podle volebního práva do obce a tím samozřejmě podléhají změnám, podle výsledků volebních úspěchů té či oné politické strany. Ježto pak naše města jsou ponejvíce spravována socialisty, je pochopitelné, že i správy spořitelen jsou z větší části vedeny tímto duchem — nám katolíkům sotva příznivým, zrovna tak, jako správa samotných měst. Město pak na základě správy spořitelny přejímá samozřejmě i záruku za vklady spořitelně svěřené. Záruka tato jest však sama o sobě problémem, o němž se dále zmíníme. Prováděcím nařízením z prosince 1935 byla stanovena úroková míra ze vkladů spořitelnám o čtvrt procenta nižší než všem ostatním jednotkám lidového peněžnictví.

Okresní záložny hospodářské jsou obvykle v okresních městech, jsou pod ochranou a dozorem ministerstva zemědělství a jejich posláním bylo, podporovati zemědělství, zvláště při melioracích, výkupech obilí, zcelování pozemků, atd. Politicky jsou ve sféře strany agrární a rády o sobě tvrdí, že mají plnou záruku celého okresu. Vklady okresních záložen hospodářských samozřejmě nepožívají sirotčí jistoty, jako vklady spořitelen.

A právě tato okolnost jednak, a zmíněná již úroková míra na straně spořitelen dala podklad k vzájemné řevnivosti, vyvrcholující právě nyní v připravené osnově v zákonodárných sborech, kde se žádá pro Okresní záložny hospodářské **plná záruka okresu** (dosud jí tedy asi nemají), sirotčí jistota pro svěřené jim vklady — a neobmezený rozsah obchodu.

Nás jako katolíky řevnivost těchto dvou složek lidového peněžnictví povšechně nezajímá, ježto jejich poměr k nám jest nám naprosto jasný a pak máme své peněžní ústavy — v prvé řadě pak záložnu Hermes, která našim potřebám plně vyhovuje — ale zajímá nás velmi, jak se k požadavkům Okresních záložen hospodářských postaví zákonodárné sbory.

Jisto jest, že má-li býti sirotčí jistota svěřených vkladů vázána na záruku města neb okresu, jest jasné nade vše, že taková záruka v době volání po sanaci samosprávy jest sama o sobě velkým problémem, asi jako směnečný podpis předluženého kavanta, neb samospráva mnohde neplní a nemůže plniti ani svých vlastních povinností.

Je-li však se sirotčí jistotou — zárukou města a zárukou okresu dělán humbuk — zůstává otázkou každému z nás, není-li zde vůbec páchána nekalá soutěž. Je-li pak ta neb ona spořitelna neb Okresní záložna hospodářská nucena zdůrazňovati, „za nás ručí celé město neb okres" — promiňte laskavě, pak to u ní valně není, reklamu jí to neudělá, a doporučujeme jen, aby spoléhaly v prvé řadě na sebe.

Prapory, stuhy, vlajky Ars Liturgica A. Mestková Praha II., Ječná 2.

Sběrnám záložny Hermes

Sběrnám záložny Hermes. Seznamy vkladů s vypočítanými a připsanými úroky byly odeslány všem sběrnám i střadatelským kroužkům a mohou si tudíž vkladatelé nechati i ve sběrnách připsati úroky. Úroky se vždy 1. červencem a 1. lednem kapitalisují a jsou od toho dne úročeny jako vklad.

Zdanění vkladů. Na severu Čech se občas vyskytne zpráva, že vklady v peněžních ústavech budou zdaněny. Vklady zdaněny jsou, odpočítává se z úroků 6% srážka jako daň duchodová vedle 3% srážky všeobecnému fondu peněžních ústavů. O nějaké nové zdanění se nejednalo, nejedná a jednati nebude, poněvadž zdanění vkladů v jakékoliv formě by velmi ohrozilo náš hospodářský život. Peníze by byly nechávány doma v punčochách a nepřicházely by do oběhu ze strachu před zdaněním a vláda nemůže proto něco podobného zavésti. — Ubezpečte vkladatele, ať nemají naprosto žádných obav. V případě, že byste si přáli podrobné vysvětlení o těchto věcech, svolejte schůzi a záložna Hermes vám vyšle úředníka, který podrobně o těchto věcech promluví a vše vyloží a vysvětlí.

Kovové střádanky půjčují se v záložně a sběrnách zdarma, když jest na vkladní knížce uloženo aelspoň Kč 20.—. Vyžádejte si je v centrále nebo ve sběrnách. — Praktické a hezké střádankové budíky vydávají se vkladatelům rovněž ve sběrnách i v centrále. Vydání takového budíku podmíněno je vkladem Kč 65.— na vkladní knížce. Poněvadž se jedná o praktickou a v každé domácnosti upotřebitelnou věc, doporučujeme Vám jej. Vhozením mince Kč 1.— (denně) spouští se stroj budíku. Nedivte se však, že hodiny nejdou, jestliže jste do nich nevhodili korunu. Polámány nejsou. Koruna to spraví.

Kdo platí důchodovou daň?

Roční výnos duchodové daně obnáší Kč 1.200 milionů, z toho připadá na dělníky, zřízence a úředníky do platu Kč 1.900.— měsíčně platební povinnost 100 milionů Kč. Ostatní pak státní, veřejní a soukromí zaměstnanci v počtu asi 250.000, majících platu přes Kč 1.900.— měsíčně, platí celkem Kč 540 milionů, Na ostatní občanské vrstvy připadá tedy pouhých 560 milionů Kč.

Herman Hirsch, akc. spol. pro výrobu obuvi v Holicích, snížila akciový kapitál ze 6 milionů Kč na 4 miliony Kč. Zmíněná firma je zajímavá tím, že v naprosto českém městě a naprosto českém kraji honosí se v Holicích německou firmou. Hospodyňko, nakupuj správně.

Nýdecká prádelna vlny konala v těchto dnech valnou hromadu, na které mimo jiné československé příslušníky zvolen byl do správní rady Alfréd W. Mallmann z Vratislavi, čímž jistě náš tuzemský průmysl nesporně získá, ježto potřebujeme ke všemu cizí odborníky.

Knihařství
ANTONÍN BAUTZ
provádí veškeré práce zakázkové, obchodní a nakladatelské.
PRAHA II., Podskalská 46.
Telefon 459-82.

Redakční

Redakční uzávěrka pro každé číslo Svatováclavské Stráže jest v pondělí, do kteréhož dne musí býti v redakci všechny rukopisy, které mají se v čísle toho týdne otisknouti. Zprávy došlé později zůstanou do příštího čísla. Některé příspěvky, které je nutno upravit, zkrátit neb které právě nespěchají — budou otištěny později — prosíme o strpení.

Organisační oznámení a spolkové zprávy pište stručně a zasílejte raději více zpráv krátkých a různých, než věci dlouhé.

Bratři legionáři zasílejte nám své vzpomínky a zkušenosti z války. Každá věc se dá zpracovat a uveřejnit. Čtenáři velmi rádi čtou o Vašich zkušenostech a hrdinných činech.

Zašlete nám adresy legionářů a všech Vašich známých katolických spoluobčanů, kterým mohli bychom list náš zasílat na ukázku. Doporučujte odebírání listu při každé příležitosti. Čím více Stráž rozšíříme, tím bude dokonalejší a předplatné levnější.

Organisační

Žádostem docházejícím o podporu nemůže bohužel býti vyhověno, poněvadž prostředky byly vyčerpány vánoční podporou těch žadatelů, kteří podali včas své žádosti. Žádosti zůstanou ležeti až do příštích vánoc. Ti, kteří podpory skutečně potřebují, mohou podati žádost ke kanceláři čsl. legií v Praze XIX., Bajkal a v naléhavých a nutných případech Sociálnímu ústavu čsl. legionářů v Praze II., Na Florenci. Žádosti podávejte prostřednictvím Zemského svazu Ústř. jednoty čsl. legionářů v Praze II., Národní tř. 30.

Východní Čechy. V organisačních věcech obracejte se na jednatele skupiny p. okresy Hlinsko, Polička, Skuteč br. Ant. Žbánka v Proseči a br. Josefa Šikla v Krouně.

Královéhradecko. Organisační agendu vede br. Jan Šprýňar, župní předseda v Novém Městě n. Met.

Plzeňsko. Agendu kraje plzeňského vyřizují bř. J. Balín, nádražní restaurátér, Rokycany a Rud. Brandejs, zřízenec ber. úřadu v Plzni.

Severní Čechy. Agendu řídí br. Ant. Pittner, vrchní soudní revident v Teplicích a br. J. Krutský, pošt. podúředník v Ústí nad Labem.

Protektorát 1. legionářského plesu skupiny pro okresy Hlinsko, Poličku a Skuteč, který se bude konati 27. února v Krouně, převzal br. Dr Theodor Novák, ministerský rada v v., šlábní kapitán r. I., bývalý okresní soudce v Hlinsku. Výtěžek tohoto plesu bude věnován na pořízení pamětní desky br. franc. leg. A. Žbánkovi.

Německobrodsko. Konference katol. legionářů koná se v neděli 23. ledna t. r. o 10. hodině dopolední v Německém Brodě v klubovně Lidového domu. Účast bratří z tohoto obvodu velmi nutná. Na konferenci promluví br. Suška a Křiklava.

Zemský svaz. Schůze předsednictva konala se v pátek 14. t. m. za předsednictví br. D. Polanského. Probrány všechny běžné záležitosti. Do společného výboru všech čsl. organisací k oslavám jubilejního roku delegováni br. Suška, Foltýn, Křiklava. K br. generálu Raše vyslání bří posl. Hintermüller a Dr. Theodor Novák. Do výboru pro oslavy italských legií delegován br. Prácheňský.

Pravidelné schůze předsednictva Zemského svazu Ústřední jednoty čsl. legionářů v Čechách stanoveny na každý pátek o 6. hodině večerní v klubovně restaurace u Horníků (O. Špírek) v Praze II., roh Moráně a Václavské ulice. Schůze nebudou zvláště svolávány a prosíme členy zem. výboru, aby se těchto schůzí pravidelně zúčastňovali.

Legionářské oslavy v jubilejním roce budou pořádány všemi leg. organisacemi společně. V pondělí dne 10. ledna byl ustaven společný výbor. Schůze a jednání budou se konati v Památníku odboje.

Odbočka Lidových pošťáků v Teplicích-Šanově koná svou valnou hromadu tuto neděli, t. j. 23. ledna ve 3 hod. odp. v Lidovém domě za osobní účasti tajemníka Exnera z Prahy. **Účast všech členů povinná, hosté**

Ústřední jednota čsl. legionářů společně s ostatními legionářskými organisacemi pořádá na oslavu padesátých narozenin br. armád. generála Syrového přátelský večer v pondělí 24. ledna 1938 ve dvoraně Slovanského ostrova. Bratří se dostaví všichni. Nezapomeňte, že II. Společenský ples katol. legionářů koná se 19. února t. r. pod protektorátem sekčního chefa, přednosty kanceláře čsl. legií bratra F. Danielovského v Praze ve dvoraně paláce Charitas.

ČTENÁŘI JSI JIŽ ČLENEM JEDNOTY PŘÁTEL KATOL. LEGIONÁŘŮ?

ZASLAL JSEM JIŽ DOPLATNÉ ZA LOŇSKÝ ROČNÍK?

PRO DOBRÉ BYDLENÍ
DOBRÝ NÁBYTEK
od fy R. BUKÁČEK Praha-Karlín, Královská tř. 47.
Odborné zařizování ústavů, vil, obchodů. Bohatý výběr, kvalitní výroba, levné ceny. — Telefon číslo 61705.

Redakce, administrace a expedice v Praze II., U Půjčovny č. 4. Telefon č. 377-85. Předplatné Kč 24.— ročně, jednotlivé číslo po 50 hal. Vychází týdně v pátek. Kdo si ponechá dvě čísla a odebírání písemně nezastaví, považuje se za odběratele. Odběratelem přestává býti ten, kdo to administraci písemně oznámí. Novinová sazba povolena řed. pošt. a telegrafů v Praze p. čís. 175742/IIIa/1937. Dohlédací pošt. úřad Praha 25. Vydavatel a majitel Jednota přátel katolických legionářů, Praha II, U Půjčovny č. 4. Čís. pošt. spořitelny 210.512 (Záložna Hermes v Praze). Odpovědný redaktor Bedřich Klimeš. Tiskne tiskárna Vlasť, n. A. Daněk v Praze II., Žitná 26. Řídí redakční kruh.

Hlavní název: **Svatováclavská stráž**
Stránky: **[1], [2], [3], [4]**